

Skjulte ressourcer i samarbejdet om pædagogisk praksis i skolen

Suna Christensen, antropolog,
ph.d. og pædagogisk supervisor

Om mig

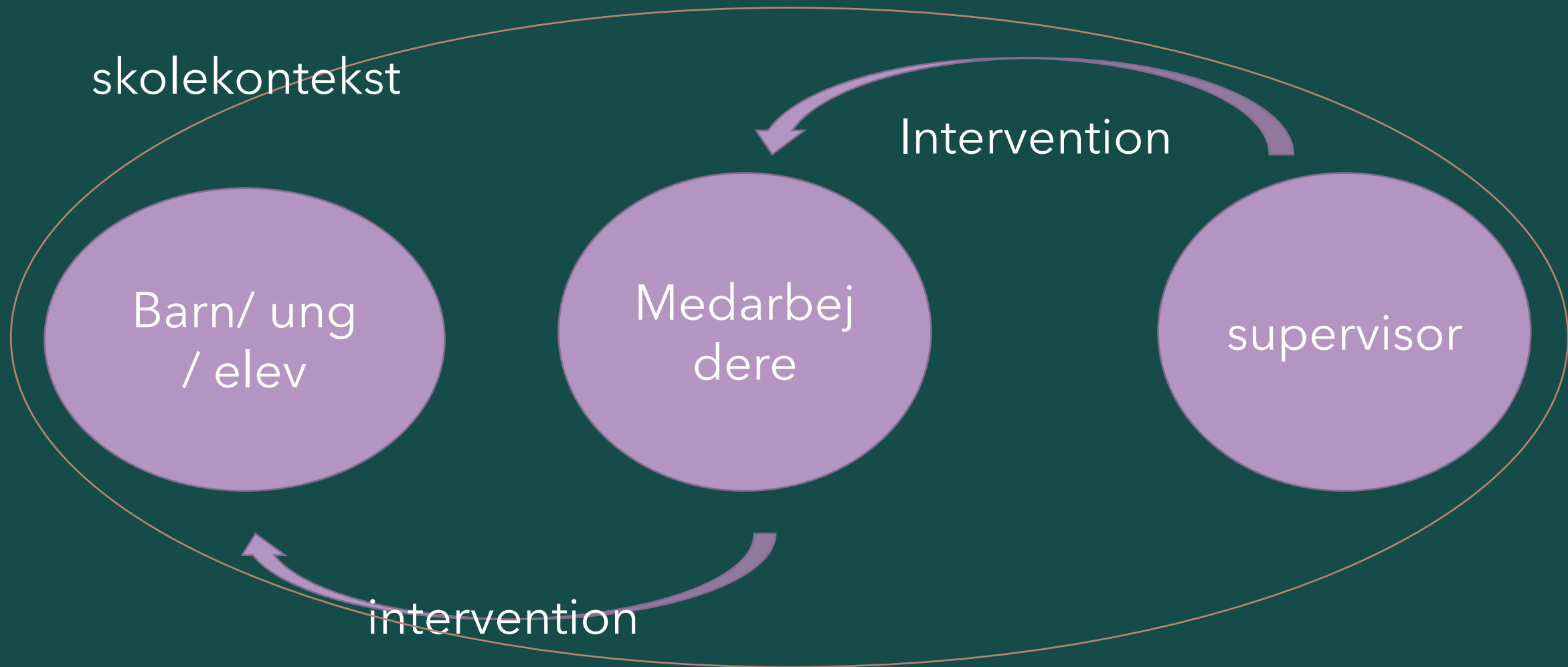
**Antropolog, ph.d.,
pædagogisk supervisor
- og del af No!se**

Jeg vil sige noget om:

1. Det fraværende, men implicite i pædagogisk praksis i skolen: supervision som metode
2. Observationer og fund fra interview
3. Tre ressourcer til udvikling af pædagogisk praksis i skolen

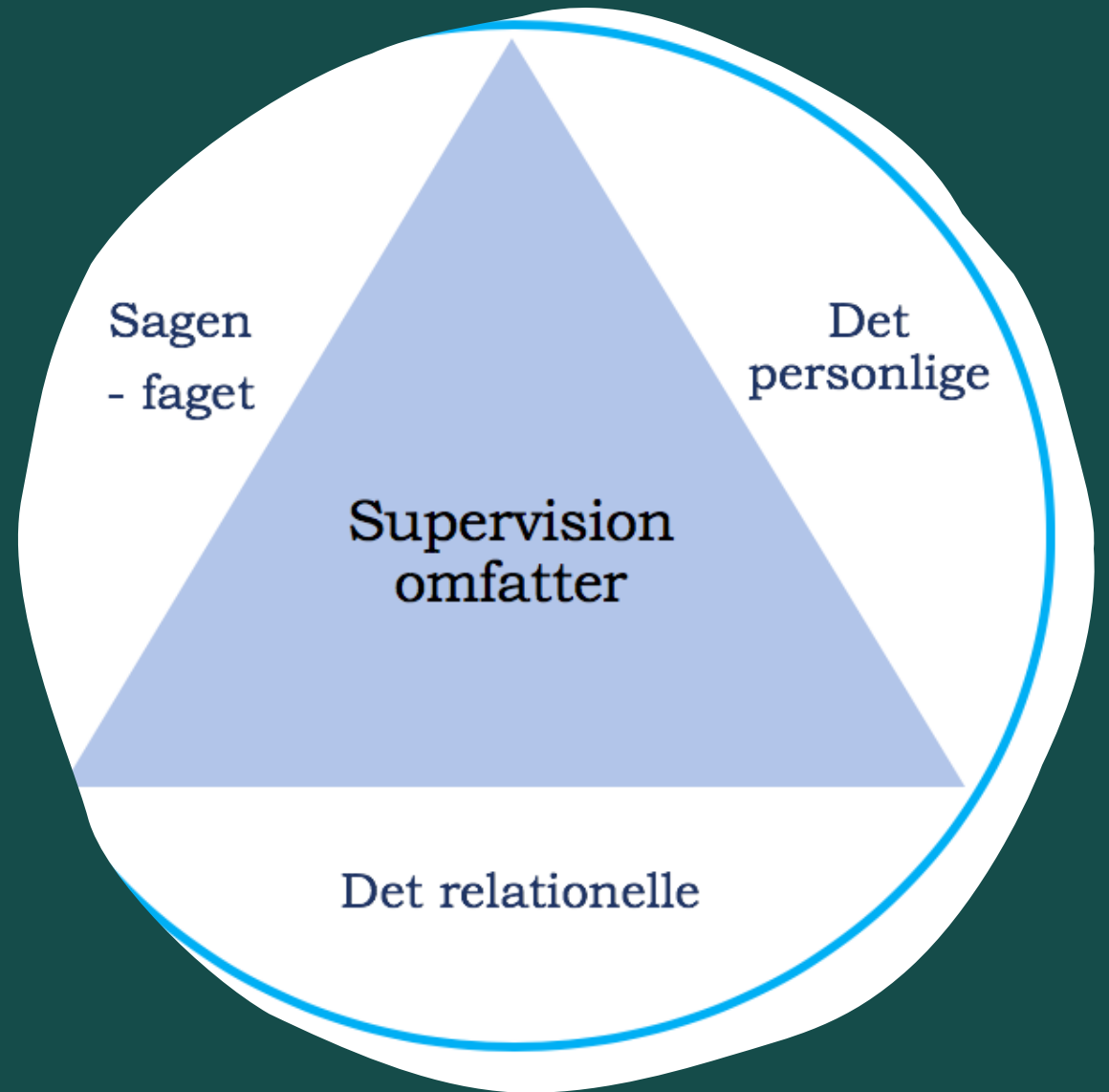
Supervision som afsæt – praksisnær udvikling *i* skolen

... en anden type samtaler

Fokus på det processuelle fremfor det strukturelle. Åbner for samtaler om det fraværende, men implicitte:

- Tavs viden
- Forskelligheder og præferencer (kompetencer og vaner)
- Værdier og intentioner – det vigtigste

Observationer fra supervisionssamtaler

- Pædagoger bringer andre steder ind i samtalen om børn og unges skoleliv
- Pædagoger har omsorg og relationer som mål i sig selv
- Fra samarbejde til samspil

Observationer og fund fra interview

Empiri:

Supervision af tværfaglige teams på skoler for udsatte unge (udskoling)

Interview med team på folkeskole (indskoling)

Observationer: Fund af ressourcer

- De fund, som præsenteres her, er udvalgt fordi de kan inspirere pædagogisk praksis i skolen

Case - interview

- Indskolingsteam for tredje klasse
  - Sammen om samme klasse i tre år
  - Pædagog med i klassen 12 timer om ugen
  - Lærer underviser i dansk, billedkunst og idræt, hvor pædagog er med til at planlægge
  - På skolen er en pædagog på hver årgang
- Hvilke ressourcer er der i samarbejde af høj kvalitet mellem lærer og pædagoger i skolen?

1. Observation:

Pædagoger bringer andre steder ind i samtalen om børn og unges skoleliv

"Vi har altid den sociale del... Det er os, der laver social træning og legetræning"

S: Hvad vil det sige?

"Det er for eksempel at sige til børn, der har svært ved social interaktion: "Kan du se på ham der, han bliver ked af det, når du gør sådan?"

"... vi (Karl, pædagog)

"Når man underviser, så er man heroppe... (ved katederet, lærer" (Mette)

"Når vi så kommer til timen, så er der forhåbentligt nogle konflikter, der er afmonteret" (Christian, pædagog)

2. Observation: Pædagoger har omsorg, social træning og tilknytning som mål i sig selv

"Det er rigtigt nok, at de skal kunne læse... men det vigtigste er, at de kan være sammen"

"Man hjælper ikke bare med relationen, man er også lidt rar"

"Jeg kan godt bruge følelser selv. Børn kan godt se, når jeg bliver ked af det. Børnene siger nogle gange at Christian, bliver du ked af det, og nogle gange bliver jeg rørt af de ting, de siger"

... omsorg, social træning og tilknytning som mål i sig selv

- "Essensen af succes for mig er at være arbejdsløs"
- S: Hvad vil det sige?
- "Ja, hvis jeg kan sidde på min r.. og læse i en bog, mens børnene leger, så går det godt"
(Karl, pædagog)

3. Observation: Roller og opgaver

Fagligt ansvar (autonomi):

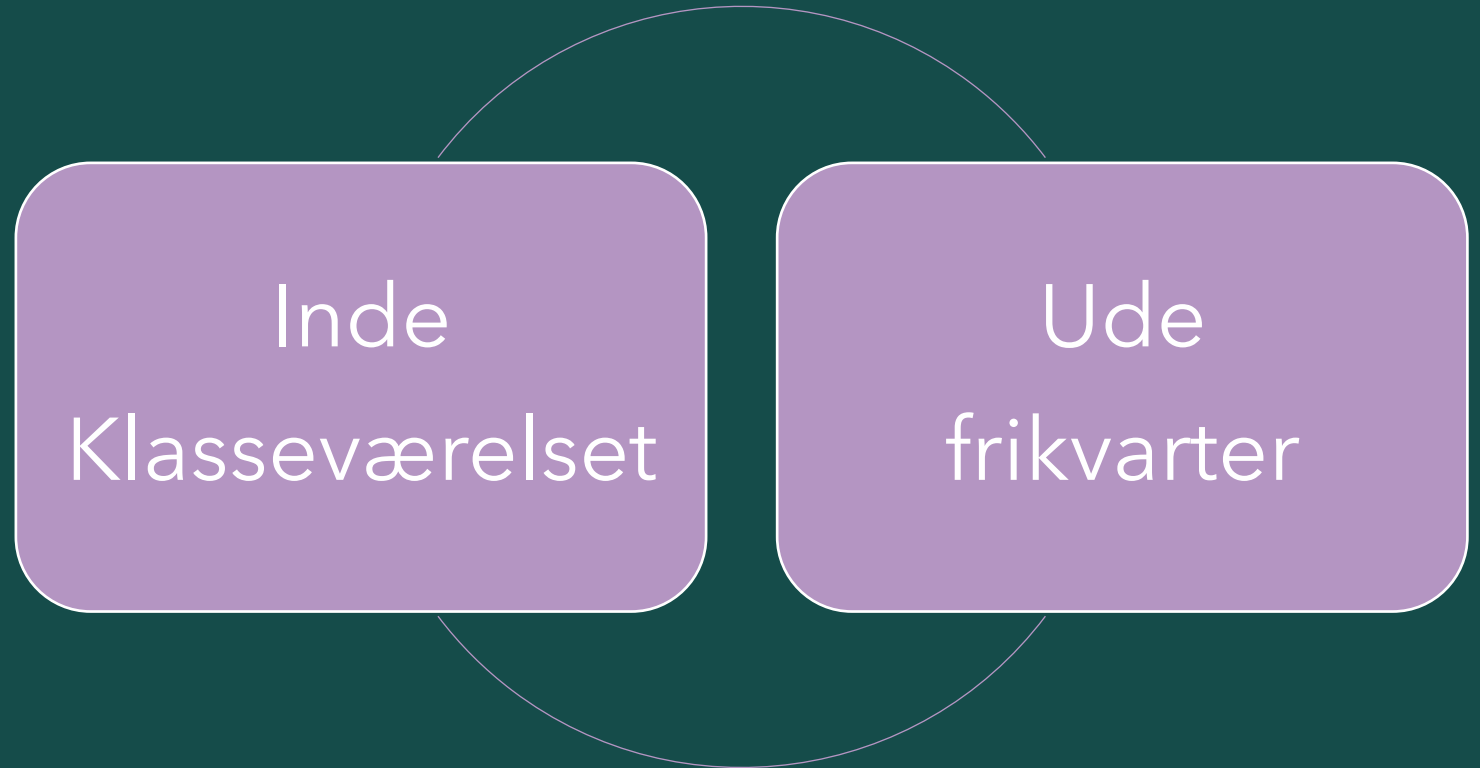
"De (børnene) er klare på vores roller... hvem der underviser, og hvem, der laver det andet" (pædagog)

"Når Mette kommer, så er vi klar" (pædagog)

Og samtidig et fællesskab:

"Vi siger altid vi... vi har hinanden med i sætningen".

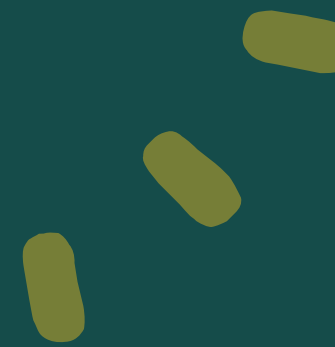
"Vi går fælles ind i klassen, og vi står der SAMMEN, fysisk"

Fordeling af opgaver

- *"Vi har fået afstemt, at det er vigtigt for os begge to, at vi får talt tingene igennem med børnene, og det trivsel, hvad skal jeg sige... overruler det faglige"*
- *"Der er Mette også særlig... det er jo ikke alle (lærere) der får lagt det ind, med det tidspres der er. Jeg kan huske, da du var på barsel, da stod jeg alene med samtaler og forældre, og dem, jeg var sammen med, var dygtige, de var bare aldrig med ude. Da Mette så kom tilbage, så var hun med ude i 10 min., så sagde du "hold da op, det kan jeg godt se" (pædagog)*
- *"Nogle gange, så er det den der uderolle" (pædagog)*
- *"Det er meget ude, at tingene sker, det er der konflikterne sker... og hvis jeg ikke er opmærksom på det, så får jeg jo aldrig lært dem noget, så sidder de og har ondt i maven over frikvarteret... Så vi har både tilrettelagt meget undervisning ude, hvor vi begynder med ti minutters leg, hvor vi begge observerer, og jeg er også med ude i frikvarterne, og så får vi et fælles billede" (lærer)*
- *"ja, ellers så har den ene et lidt sløret billede" (pædagog)*

- Afstemme forventninger – hvad der er vigtigst
- Fælles observationer af elever i frikvarteret, hvor det sociale liv sker

3. Tre ressourcer i samarbejdet

"Vi laver pædagogisk føring"
"Vi får afsluttet tingene hver dag, så ingen børn er kede af det"

Elevs sociale liv i skolen

Samarbejde fremmer elevs sociale trivsel - som smitter af på undervisningen (og elevs læring)

Undervisning

Kvalitet af lærer-pædagog samspil

"jeg underviser mere end andre, for vi bruger ikke så meget tid på uro"

"Vi snakker børnene igennem hver dag" -
"Vi har en rød tråd"

Samarbejdet bidrager til børns hele sociale liv i skolen når:

- Det hjælper børn til at gå glade hjem fra skole og komme glade i skole næste dag
- Børn går ikke kede af det hjem, og kommer ikke kede af det i skole, når lærer og pædagoger samarbejder om børnene. Forældresamarbejdet bliver bedre, når pædagog lige taler med forældre, når børn bliver hentet i SFO.

Samarbejdet har høj kvalitet, når:

- Det føles som en gave for både lærer og pædagog
- Det bygger på delt menneskesyn og delt mål
- Der er parentes om skellet mellem inde (klassen) og ude (frikvarter, sfo)
- Det styrker effekten af samarbejdet, når elever ser og hører at lærer og pædagog siger det samme og fysisk står sammen. Det giver samarbejdet **karakter af samspil** om undervisningen, skoledagen og eleverne.
- Når begge oplever et fælles ansvar for børns trivsel

Samarbejdet bidrager til undervisningen når:

- Elever ikke har ondt i maven over næste frikvarter
- Lærer og pædagog følger samme struktur i undervisningen, fx:
  - pædagog følger børn til timen
  - alle timer begynder med 2 min ro
  - pædagog overleverer til lærer 'i døren' før undervisning

Tjekliste – hvad vi kan lære af lærer-pædagog samarbejde, der fungerer

- Godt samspil mellem lærer og pædagog skaber mere rum til udvikling af pædagogisk kvalitet i skolen
- Skab tid og rum til udvikling af samspil – vanebrud og åbenhed overfor forskellighed kommer ikke af sig selv i en travl hverdag
- Samspil styrker helhedsfokus i skolen - og giver elever bedre betingelser for at deltage i undervisningen